

C-682/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. november 11.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litvánia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. november 11.

Felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felek és felperesek az elsőfokú eljárásban:

„HSC Baltic” UAB

„Mitnija” UAB

„Montuotojas” UAB

Ellenérdekű fél a felülvizsgálati eljárásban és alperes az elsőfokú eljárásban:

Vilniaus miesto savivaldybės administracija

Harmadik személyek:

„Active Construction Management” UAB, fizetésképtelenségi eljárás alatt álló társaság

„Vilniaus vystymo kompanija” UAB

Az alapeljárás tárgya

A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felek (az elsőfokú eljárás felperesei) annak megállapítására irányuló kérelme, hogy jogellenes a felülvizsgálati eljárásban ellenérdekű fél (az elsőfokú eljárás alperesének) azon határozata, amelyben egy közbeszerzési szerződés többtagú beszállító általi nem megfelelő teljesítése és e szerződésnek a súlyos megszegése miatti felmondása okán elrendelte a megbízhatatlan beszállítók listájára való felvételüket.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

A közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv és különösen annak 18. cikke (1) bekezdésének, 57. cikke (4) bekezdése g) pontjának és (6) bekezdésének, valamint az árubeszerzésre és az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárás alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1989. december 21-i 89/665/EGK tanácsi irányelv és különösen annak 1. cikke (1) bekezdése negyedik albekezdésének és 1. cikke (3) bekezdésének értelmezése; az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikkének harmadik bekezdése.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Úgy kell-e értelmezni a 2014/24 irányelv 18. cikkének (1) bekezdését és 57. cikke (4) bekezdésének g) pontját és (6) bekezdését, valamint a 89/665 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdését és 1. cikkének (3) bekezdését (együttesen vagy külön-külön, de az e rendelkezésekre való korlátozás nélkül), hogy az ajánlatkérő szerv azon határozata, amelyben azon az alapon, hogy e gazdasági szereplő súlyosan megszegte az említett ajánlatkérő szervvel kötött közbeszerzési szerződést, elrendeli az érintett gazdasági szereplőnek a megbízhatatlan beszállítók listájára való felvételét, és ezáltal bizonyos időre korlátozza a később meghirdetett közbeszerzési eljárásokban való részvételi lehetőségét, olyan intézkedés, amely bíróság előtt megtámadható?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni az uniós jog fent hivatkozott rendelkezéseit (együttesen vagy külön-külön, de az e rendelkezésekre való korlátozás nélkül), hogy azokkal ellentétes az a nemzeti szabályozás és jogalkalmazói gyakorlat, amelynek értelmében: a) az ajánlatkérő szerv a közbeszerzési szerződésnek a súlyos megszegése miatti felmondásakor nem hoz hivatalos (külön) határozatot a gazdasági szereplő megbízhatatlan beszállítók listájára való felvételéről; b) a gazdasági szereplő nem kap előzetes tájékoztatást a megbízhatatlan beszállítók listájára való közelgő felvételéről, és ezért nem tud megfelelő magyarázatot benyújtani, a listára való felvételét pedig később nem tudja hatékonyan vitatni; c) az ajánlatkérő szerv nem végez egyedi vizsgálatot a szerződés nem megfelelő teljesítésének körülményeire vonatkozóan, és ezért, ha a közbeszerzési szerződést annak súlyos megszegése miatt jogszerűen felmondták, az e szerződésszegésért *de iure* felelős gazdasági szereplő automatikusan felkerül a megbízhatatlan beszállítók listájára?

3) Az első két kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni az uniós jog fent hivatkozott rendelkezéseit (együttesen vagy külön-külön, de az e rendelkezésekre való korlátozás nélkül), hogy a súlyos szerződésszegés miatt jogszerűen felmondott közbeszerzési szerződés teljesítésében részt vevő konzorciumi tagok (a konzorciumot alkotó jogalanyok) igazolhatják a

megbízhatóságukat, és így mellőzhető a megbízhatatlan beszállítók listájára való felvételük, többek között a szerződés teljesítésében való részvétel mértéke (értéke), a vezető tag fizetése, az e tag részéről tett intézkedések és az ajánlatkérő szervnek a szerződés nem teljesítéséhez való hozzájárulása alapján?

A hivatkozott uniós rendelkezések

A 2014/24/EU irányelv, különösen annak 18. cikke (1) bekezdése, 57. cikke (3), (4) és (6) bekezdése, 90. és 91. cikke.

A 89/665/EGK tanácsi irányelv, különösen annak 1. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdése, valamint 1. cikkének (2) és (3) bekezdése.

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (a közbeszerzési szerződésekről szóló litván törvény; a továbbiakban: közbeszerzési törvény): A 2. cikk (36) bekezdése (a „beszállító” fogalmának meghatározása); „A beszállítókra vonatkozó kizáró okok” című 46. cikk (4) bekezdésének 6) albekezdése, (7) és (8) bekezdése; „A közbeszerzési szerződés nem teljesítése vagy nem megfelelő teljesítése” című 91. cikk; „Az ajánlatkérő szerv intézkedéseinek vagy határozatainak megtámadásához való jog” című 101. cikk (1) és (2) bekezdése.

Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (a Litván Köztársaság polgári törvénykönyve; a továbbiakban: polgári törvénykönyv): „Az adósok egyetemleges felelőssége” című 6.6. cikk (1) és (3)–(6) bekezdése; a 6.15. cikk (1) bekezdése; „A szerződés megszüntetése” című 6.217. cikk; „Az együttműködési megállapodás (konzorcium) tartalma” című 6.969. cikk (1) bekezdése; „A tagok közös kötelezettségeikért fennálló felelőssége” című 6.975. cikk; „Az együttműködési megállapodás megszűnése” című 6.978. cikk (1) bekezdésének 2) és 3) albekezdése és (3) bekezdése.

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 2016. december 7-én az elsőfokú eljárás alperese, a Vilniaus miesto savivaldybės administracija (Vilnius város önkormányzati hivatala) hirdetményt tett közzé a vilniusi Lazdynai multifunkcionális wellnessközpont megépítését célzó, építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződés odaítélése iránti közbeszerzési eljárásról (a továbbiakban: közbeszerzési eljárás).
- 2 A közbeszerzési eljárásban való részvétel érdekében az elsőfokú eljárás felperesei – a „Montuotojas” UAB, a „Mitnija” UAB, a „HSC Baltic” UAB és az „Axis Power” UAB – 2017. január 30-án együttműködési megállapodást kötöttek. Az együttműködési megállapodásban részes felek úgy egyeztek meg, hogy a közbeszerzési szerződés odaítélése esetén az ajánlatban szereplő teljes

- ellenszolgáltatás összegének megfelelő kötelezettségvállalásaik (a közös tevékenységhez való hozzájárulásuk) mértéke a következő arányok szerint alakul: „Active Construction Management” UAB – 65% (vezető tag), „HSC Baltic” UAB – 15%, „Axis Power” UAB – 10%, „Mitnija” UAB – 5%, és „Montuotojas” UAB – 5%.
- 3 Az elsőfokú eljárás alperese 2017. június 5-én építési beruházásra irányuló szerződést kötött az „Active Construction Management” UAB-val, amelyben az építési munkák elvégzésének határidejét 2018. december 5-ben állapították meg.
  - 4 Az építési beruházásra irányuló szerződést nem teljesítették határidőben. 2019. augusztus 21-én, miután az elsőfokú eljárás alperese felismerte a műszaki tervezés hiányosságait, a szerződés szerinti munkák elvégzésének határidejét megváltoztatták, és új időpontként 2020. május 28-át tűzték ki. A munkálatok azonban a határidő meghosszabbítása után sem haladtak zökkenőmentesen, és elmaradtak az új ütemtervtől.
  - 5 A Vilniaus apygardos teismas (vilniusi megyei bíróság, Litvánia) 2019. október 28-i végzésével fizetéképtelenségi eljárást indított az „Active Construction Management” UAB ellen. Erről az elsőfokú eljárás alperese és az elsőfokú eljárás felperesei a vagyongfelügyelő 2019. december 6-án kelt leveléből értesültek, amelyben az is szerepelt, hogy a vezető tag a továbbiakban nem teljesíti az építési beruházásra irányuló szerződést, ezért a szerződés e tag tekintetében megszűntnek tekintendő.
  - 6 Az elsőfokú eljárás alperese és a fennmaradó tagok, azaz az elsőfokú eljárás felperesei nem jutottak közös megegyezésre az építési beruházásra irányuló szerződés további teljesítéséről.
  - 7 Az elsőfokú eljárás alperese 2020. január 22-én kelt levelében az építési beruházásra irányuló szerződés súlyos megszegésére hivatkozással annak felmondásáról tájékoztatta az elsőfokú eljárás felpereseit.
  - 8 Az elsőfokú eljárás felperesei 2021. február 21-én keresetet nyújtottak be a Vilniaus apygardos teismashoz (vilniusi megyei bíróság) 1) annak megállapítása iránt, hogy jogellenes volt az építési beruházásra irányuló szerződésnek az elsőfokú eljárás alperese általi egyoldalú megszüntetése e szerződés súlyos megszegésére hivatkozással; 2) annak megállapítása iránt, hogy az építési beruházásra irányuló szerződés az elsőfokú eljárás alperesének hibájából szűnt meg; és 3) annak megállapítása iránt, hogy jogellenes volt az elsőfokú eljárás alperesének azon határozata, amellyel az elsőfokú eljárás felpereseit a központi közbeszerzési információs rendszerben felvette a megbízhatatlan beszállítók listájára.
  - 9 A vilniusi megyei bíróság 2020. augusztus 27-i ítéletével az elsőfokú eljárás felpereseinek keresetét teljes egészében elutasította.

- 10 A bíróság megállapította, hogy az építési beruházásra irányuló szerződést jogszerűen szüntették meg a közbeszerzési szerződés nem, vagy nem megfelelő teljesítésével elkövetett súlyos szerződésszegés miatt, és hogy ilyen esetben az ajánlatkérő szerv köteles a beszállítókat (vagy beszállítói csoport esetén a csoport valamennyi tagját) felvenni a megbízhatatlan beszállítók e listájára. A bíróság azt is megállapította, hogy a nemzeti szabályok szerint az elsőfokú eljárás felperesei az egyéb közbeszerzési eljárásokban való részvételük során a megbízhatóságuk igazolásával tisztázhatják magukat, így nem zárják ki őket az azokban való részvételből.
- 11 A Lietuvos apeliacinis teismas (Litvánia fellebbviteli bírósága) 2021. január 21-i végzésével elutasította az elsőfokú eljárás felperesei által a Vilniaus apygardos teismas (vilniusi megyei bíróság) ítélete ellen benyújtott fellebbezést.
- 12 2021. január 22-én az elsőfokú eljárás alperesének kezdeményezésére a Viešųjų pirkimų tarnyba (közbeszerzési hivatal) felvette az elsőfokú eljárás felpereseit a megbízhatatlan beszállítók listájára.
- 13 Az elsőfokú eljárás felperesei 2021. február 18. és 22. között a Lietuvos apeliacinis teismas (Litvánia fellebbviteli bírósága) végzése ellen jogorvoslat iránti kérelmet nyújtottak be a Lietuvos Aukščiausiasis Teismashoz (Litvánia legfelsőbb bírósága; a továbbiakban: a kérdést előterjesztő bíróság). Az ideiglenes intézkedés iránti kérelmüknek helyt adtak, és törölték őket a megbízhatatlan beszállítók listájáról a felülvizsgálati eljárás kimeneteléig.
- 14 A kérdést előterjesztő bíróság 2021. november 11-én kelt részleges végzésével helybenhagyta az elsőfokú és a fellebbviteli bíróság által hozott határozatok azon részeit, amelyekkel a szerződés megfelelő teljesítésére és a szerződés felmondásának jogszerűségére vonatkozó kereseti kérelmeket elutasították.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 15 Az elsőfokú eljárás felperesei a kérdést előterjesztő bíróság előtt arra hivatkoztak, hogy a közbeszerzési törvény 91. cikkében foglalt szabályok – még ha az el is fogadott, hogy az alkalmazásuk a tisztességtelen gazdasági szereplők közbeszerzési jogviszonyokból való kizárására irányul – nem értelmezhetők úgy, hogy egy többtagú beszállítót (építési vállalkozót) alkotó, a közbeszerzési szerződés szerinti építési munkákból azonban ténylegesen kimaradó gazdasági szereplők (a fizetéseket megelőzően a szerződés szerinti építési munkákat ugyanis kizárólag a vezető tag végezte) felkerülnek a megbízhatatlan beszállítók listájára, amennyiben a vonatkozó szerződéses kötelezettségek nem teljesítése (vagy nem megfelelő teljesítése) az említett szerződés felmondásához vezetett; ellenkező esetben eltérő elbírálás alá esnének olyan hasonló helyzetek, amelyekben a közbeszerzési szerződés szerinti építési beruházást nem alvállalkozó, vagy nem az adott, közös tevékenységet folytató tag végezte, az alvállalkozókat ugyanis csak akkor kell felvenni a megbízhatatlan beszállítók listájára, ha a szerződésszegés a közbeszerzési szerződés azon részét érinti,

amelyet alvállalkozásba adtak nekik; a bíróságok tévesen alkalmazták a közbeszerzési törvény 91. cikkét és megsértették a közbeszerzés elveit, mivel nem vették figyelembe az érintett gazdasági szereplőknek az építési beruházásra irányuló szerződés teljesítése során tanúsított konkrét tevékenységét, azaz az integritásukat és a megbízhatóságukat; a közbeszerzési törvény 91. cikke a gazdasági szereplő személyes felelőssége alapulvételével alkalmazható; a 2021. szeptember 7-i Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras ítéletben (C-927/19) megállapították, hogy a konzorciumok tagjai akkor vonhatók felelősségre az egyikőjük magatartásáért, ha arról tudomással bírtak, vagyis valamennyi tagot a személyes felelősség elvének alapulvételével, nem pedig az egyetemleges felelősség elve alapján kell értékelni.

- 16 Az elsőfokú eljárás alperese a kérdést előterjesztő bíróság előtt úgy nyilatkozott, hogy támogatja a bíróságok által tett megállapításokat, valamint azzal érvelt, hogy az ajánlatkérő szerv nem rendelkezik választási szabadsággal a közbeszerzési törvény 91. cikkének alkalmazása során, és ezért köteles felvenni az érintett gazdasági szereplőket a megbízhatatlan beszállítók listájára. E kötelezettség végrehajtása során nem veszi figyelembe, hogy a többtagú beszállítót alkotó tagok közül konkrétan melyikőjük cselekménye okozta a közbeszerzési szerződés súlyos megsértését; az ezzel ellentétes értelmezés összeegyeztethetetlen a konzorciumok tagjainak egyetemleges felelősségével, így az enyhítő körülmények csak a megbízhatatlan beszállítók listájára már felvett jogalanyok megbízhatóságának igazolása szempontjából relevánsak.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 17 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy az elsőfokú eljárás felpereseinek a megbízhatatlan beszállítók listájára való felvételével kapcsolatos jogvita a közbeszerzési törvény rendelkezéseinek, különösen annak 91. cikke értelmezésével és alkalmazásával, valamint a polgári törvénykönyv közös tevékenységre vonatkozó rendelkezéseivel való kapcsolatukkal összefüggésben merült fel. A jogvitában részt vevő felek nemzeti szabályok értelmezésére és alkalmazására vonatkozó érvelése egymással szorosan összefüggő jogkérdéseket és a bíróság előtt a közbeszerzési törvény rendelkezéseinek az uniós joggal való összeegyeztethetőségére vonatkozó kétségeket vetett fel a) azzal kapcsolatban, hogy vajon a beszállítóknak a megbízhatatlan beszállítók listájára történő felvétele az ajánlatkérő szerv részéről olyan határozatnak minősül, amelynek vizsgálható a jogszerűsége; és b) amennyiben az ilyen határozat megtámadható, az elfogadásának és jogszerűsége vizsgálatának jogalapját illetően.
- 18 Amint azt az elsőfokú és a fellebbviteli bíróság megállapította, és amint arra az elsőfokú eljárás alperese is hivatkozik, a litvániai szabályok szerint (a közbeszerzési törvény 91. cikke) az ajánlatkérő szerv nem rendelkezik mérlegelési jogkörrel annak eldöntése tekintetében, hogy az érintett gazdasági szereplőt felvegye-e a megbízhatatlan beszállítók listájára, ha e gazdasági szereplő a közbeszerzési szerződést súlyosan megszegte, és e szerződésszegés következtében

az ajánlatkérő szerv a szerződést egyoldalúan megszüntette. Az ajánlatkérő szerv intézkedésének nem mérlegelhető jellegét az arra vonatkozó jogszabályi kötelezettsége is tükrözi, hogy a konzorciumot alkotó valamennyi jogalanyt – annak minden tagját – fel kell vennie erre a listára.

- 19 A közbeszerzési törvény 91. cikkének tartalma ugyanis arra enged következtetni, hogy a gazdasági szereplőknek a megbízhatatlan beszállítók listájára való felvétele tartalmi és formai szempontból egyaránt nélkülözi az autonómiát. A litvániai jogi szabályozás szerint a listára való felvétel nem minősül önálló határozatnak, hanem az mindössze a közbeszerzési szerződés egyoldalú megszüntetéséről hozott másik határozat jogkövetkezménye: ha a gazdasági szereplő egyáltalán nem vitatja a szerződés súlyos szerződésszegés miatti felmondását, vagy a bíróság az erről hozott határozatot jogszerűnek találja, az érintett gazdasági szereplő, amely az adott szerződést egyedül vagy tagokkal együtt teljesítette, szükségszerűen felkerül a megbízhatatlan beszállítók listájára.
- 20 E jogi szabályok egyrészt azt feltételezik, hogy *de jure* nem fordulhat elő olyan helyzet, amelyben az ajánlatkérő szerv a szerződést annak súlyos megsértése miatt jogszerűen felmondhatja, a beszállító azonban az egyedi eset körülményei miatt mégsem kerül fel a megbízhatatlan beszállítók listájára, másrészt a beszállító lényegében csak a közbeszerzési szerződés egyoldalú megszüntetését vitathatja.
- 21 A szóban forgó nemzeti jogi szabályozás önmagában nem tűnik összeegyeztethetetlennek a beszállítók jogainak hatékony védelmével, mivel – miként a jelen esetben is – a gazdasági szereplő a közbeszerzési szerződés egyoldalú felmondását hatékonyan megtámadhatja arra hivatkozással, hogy nem követett el súlyos szerződésszegést, az ajánlatkérő szerv is részben felelős a szerződés céljainak elmaradásáért, és így tovább. E tekintetben azonban meg kell jegyezni, hogy a litvániai jogi szabályozás szerint a szerződés súlyos szerződésszegés miatti felmondásakor lényegében nem veszik figyelembe a szerződésszegő fél cselekményeinek szubjektív szempontjait.
- 22 A Bíróság ítélezési gyakorlata alapján megállapítható, hogy a szerződésszegéshez vezető okok, a szerződésszegés jellege és az egyéb körülmények jogilag relevánsak a beszállítók más közbeszerzési eljárásokban való részvételi jogának korlátozásáról való döntés szempontjából. A Bíróság a 2019. június 19-i Meca ítéletében (C-41/18) emlékeztetett arra, hogy a 2014/24 irányelv 57. cikkének (5) bekezdése értelmében az ajánlatkérő szervek számára lehetővé kell tenni, hogy a közbeszerzési eljárás előtt vagy alatt a gazdasági szereplő által elkövetett vagy elmulasztott cselekményeket a hivatkozott irányelv 57. cikkének (4) bekezdésében említett bármely esetben saját maguk értékeljék; ennek fényében az ajánlatkérő szerveket nem kötheti a jogsértés korábbi vizsgálata, mivel ez nem állna összhangban az arányosság elvével, amely elv többek között magában foglalja a jogsértés jellegének, azaz csekély vagy jelentős voltának és ismétlődő előfordulásának értékelését.

- 23 A fentiek értelmében az elsőfokú és a fellebbviteli bíróság, valamint az elsőfokú eljárás alperese lényegében a fent említett jogértelmezési szabályra hivatkozik, amikor úgy ítéli meg, hogy a jogvita ezen szakaszában nem lehet és nem is kell értékelní az elsőfokú eljárás felperesei cselekményeinek jellegét, mivel a felperesek az egyéb közbeszerzési eljárásokban való részvételük során a megbízhatóságuk igazolásával tisztázhatják magukat. Ez a nemzeti szabályozásból eredő modell összhangban van a Meca ítélet (C-41/18) *ratio decidendi*-jével, különösen mivel a későbbi közbeszerzési eljárásokban az érintett ajánlatkérő szervet nem kell hogy kösse egy másik ajánlatkérő szerv által végzett értékelés. A bíróság által hozott határozat esetében azonban nem ez a helyzet. Ha a bíróság jogszerűnek ítélné a gazdasági szereplő megbízhatatlan beszállítók listájára való felvételét, kérdéses, hogy az érintett ajánlatkérő szervnek lenne-e lehetősége egy ilyen határozat nem bírósági eljárás keretében történő felülvizsgálatára.
- 24 A kérdést előterjesztő bíróság megítélése szerint azonban a bíróságok és az elsőfokú eljárás alperese által képviselt álláspont ténylegesen egy paradox helyzethez vezet.
- 25 Először is, ahhoz, hogy az érintett gazdasági szereplő cselekményeinek jellegét figyelembe lehessen venni, e gazdasági szereplőt először fel kell venni a megbízhatatlan beszállítók listájára; ezért a szerződés teljesítésének körülményei nem a listára való felvételéről, hanem az e listáról való eseti törléséről hozott döntés során válnak relevánssá. Ebben az összefüggésben többek között a megbízhatatlan beszállítók listájára három év időtartamra felvett gazdasági szereplő múltbeli cselekményei a hatályos jogszabályokban meghatározottak szerint eltérően kezelhetők. Az a körülmény, hogy az egyik ajánlatkérő szerv az ilyen gazdasági szereplő által elkövetett jogsértést kisebb jelentőségűnek tekinti, önmagában nem jelenti azt, hogy egy másik ajánlatkérő szerv ugyanerre a következtetésre jut.
- 26 Másodszor, egy ilyen modell szerint a gazdasági szereplő cselekményeinek tartalmáról nem az az ajánlatkérő szerv döntene, amelyik a legtöbbet tudja az adott szerződésszegésről, hanem más ajánlatkérő szervek, amelyek lényegében az érintett beszállító által adott magyarázatra támaszkodnak. Mindenesetre azt, hogy a szerződésszegés körülményeit csak a megbízhatatlan beszállítók listájára már felvett gazdasági szereplők tekintetében lehessen értékelni, sem jogszerű cél, sem bevált gyakorlat nem indokolja.
- 27 A kérdést előterjesztő bíróság nem osztja az elsőfokú eljárás alperesének azon álláspontját, hogy a közbeszerzési törvény 91. cikkének eltérő értelmezése, azaz az elsőfokú eljárás felperesei által az építési beruházásra irányuló szerződés teljesítése során tanúsított magatartás egyedi értékelése, összeegyeztethetetlen lenne a konzorciumok tagjainak egyetemleges felelősségével. Az egyetemleges felelősség jelentőségének kérdését a konzorciumok tagjai megbízhatóságának a 2014/24 irányelv 57. cikke szerinti értékelése során a kérdést előterjesztő bíróság a fent hivatkozott Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras ügyben már felvetette; amint azt azonban a Bíróság kifejtette, az ajánlatkérő szervnek minden

egyedileg kell értékelnie. Amint azt a „Mitnija” UAB helyesen állítja, a közbeszerzési törvény 91. cikkének (1) bekezdése *expressis verbis* előírja, hogy a megbízhatatlan beszállítók listájára azokat az egyéb gazdasági szereplőket is fel kell venni, amelyek kapacitására a beszállító támaszkodott, és amelyek a szerződés teljesítéséért az említett törvény 49. cikkének (5) bekezdése alapján a beszállítóval egyetemleges felelősséget vállaltak, feltéve, hogy a szerződésszegés a szerződés azon részét érinti, amelyet alvállalkozásba adtak nekik. Közismert tény, hogy a konzorciumi tag és a gazdasági vagy pénzügyi kapacitást rendelkezésre bocsátó, lényegében pénzügyi kezesként eljáró szolgáltató nem azonos jogalanyok; amennyiben azonban egyetemlegesen felelnek (előbbi a polgári törvénykönyv, utóbbi a közbeszerzési törvény alapján), akkor nem indokolt a cselekményeik eltérő megítélése.

- 28 Mindazonáltal a közbeszerzési törvény 91. cikke (a 2014/24 irányelv 57. cikke (4) bekezdésének g) pontja) értelmében a konzorciumok tagjainak egyetemleges felelőssége általában véve másodlagos szempont, amennyiben elfogadható az az álláspont, hogy a megbízhatatlan beszállítók listájára csak olyan gazdasági szereplők kerülhetnek fel, akik a tevékenységük egyedi értékelése alapján megbízhatatlannak (tiszteességtelennek) minősülnek. Ebben az esetben a közbeszerzési szerződés súlyos szerződésszegés miatti felmondása önmagában nem vonná maga után a megbízhatatlan beszállítók listájára való felvételüket (például fizetéseketelenség, más jogalanyok hibája, *vis maior*, stb. esetén); következésképpen nem lenne különbség (nem lenne szabad különbséget tenni) aszerint, hogy a közbeszerzési szerződést nem teljesítő szerződő fél egyedül vagy független gazdasági szereplők csoportjaként (együtműködési megállapodás keretében) járt-e el. Ellenkező esetben a többtagú beszállítók indokolatlanul hátrányos helyzetbe kerülnének.
- 29 A kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak az ajánlatkérő szerv azon határozatának minősítésével kapcsolatban is, amellyel valamely gazdasági szereplőt felvesz a megbízhatatlan beszállítók listájára. A Bíróság ítélezési gyakorlata szerint az „ajánlatkérők által hozott határozatok” fogalmát tágan kell értelmezni, úgy, hogy az gyakorlatilag az ajánlatkérők valamennyi határozatát magában foglalja, anélkül hogy azokat tartalmuk vagy meghozataluk időpontja alapján megkülönböztetné; a 89/665 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése semmilyen korlátozást nem tartalmaz az általa említett határozatok természetét és tartalmát illetően (2005. január 11-i Stadt Halle és RLP Lochau ítélet, C-26/03, 28. és 30. pont).
- 30 A jelen bíróság felhívja továbbá a figyelmet a 89/665 irányelv 1. cikke (1) bekezdése negyedik albekezdésének megfogalmazására, amely a különböző nyelvi változatokban nem azonos. A litván és az angol nyelvű változatban „su sutartimis [...] susiję [...] sprendimai” [„szerződésekkel kapcsolatos határozatok”], illetve „szerződések [...] határozatok”, míg a francia nyelvű változatban „les procédures de passation des marches” kifejezés szerepel. A francia megfogalmazás nem tűnik ennyire tágának, mivel kifejezetten a szerződések megkötésére (odaítélésére) vonatkozó eljárásokra utal, nem pedig e

szerződések megszűnésének következményeire. A „szerződés-odaítélési eljárás” fogalmát a 89/665 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése is használja. Ezen túlmenően a 89/665 irányelv 1. cikkének (3) bekezdése többek között előírja, hogy a jogorvoslati eljárás kezdeményezésére jogosult személynek legalább érdekében kell állnia az adott szerződés elnyerése, és az ajánlatkérő szerv jogellenes intézkedéseinek érdeksérelmet kellett okozniuk számára.

- 31 Nyilvánvaló, hogy a jelen jogvita nem az ajánlatkérő szervnek az adott közbeszerzési szerződés odaítélésére (megkötésére) vonatkozó jogosultságot megadó vagy korlátozó határozata miatt keletkezett, hiszen az építési beruházásra irányuló szerződést megkötötték az elsőfokú eljárás felpereseivel; mi több, e felperesek cselekményei az elsőfokú eljárás alperesének az említett szerződés felmondására vonatkozó jogszerű határozatát eredményezték. Másrészt az érintett gazdasági szereplőknek a megbízhatatlan beszállítók listájára való felvétele a 2014/24 irányelv 57. cikke (4) bekezdésének g) pontjában foglalt kizáró ok alapján korlátozza a más közbeszerzési szerződések megkötésére vonatkozó jogait. Következésképpen, a Bíróság ítélezési gyakorlatának azon általános tendenciája alapján, amely szerint az „ajánlatkérő[...] által hozott határozat[...]” fogalmát tágan kell értelmezni, elviekben indokolt lenne az elsőfokú eljárás alperesének a jelen ügyben vizsgált határozatát a 89/665 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdésében említett határozatnak minősíteni.
- 32 Ha az ajánlatkérő szervnek a nemzeti eljárás egy részében vitatott határozata a 89/665 irányelv 1. cikke (1) bekezdése negyedik albekezdésének hatálya alá tartozik, fontos meghatározni az ilyen határozat jogszerűségének értékelésére szolgáló jogalapokat. Az elsőfokú eljárás felperesei a megbízhatóságuk megítélése szempontjából – az építési beruházásra irányuló szerződés megszüntetésének tényétől függetlenül – a legnagyobb hangsúlyt az alábbi körülményekre helyezik: a szerződő felek szerződéses kötelezettségeinek (hozzájárulásainak) aránya a közbeszerzési szerződés teljesítése tekintetében; az a tény, hogy az építési beruházásra irányuló szerződés felmondását megelőzően az összes munkát kizárólag a vezető tag végezte, azaz az elsőfokú eljárás felperesei még nem kezdték meg a szerződés szerinti munkák elvégzését; a vezető tag ellen indított fizetéseképtelenségi eljárás; az elsőfokú eljárás alperesének bizonyos cselekményei, amelyek az építési beruházásra irányuló szerződés nem megfelelő teljesítéséhez vezethettek, valamint egyéb körülmények.
- 33 A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a fent említett körülmények relevánsak lehetnek az építési beruházásra irányuló szerződés teljesítésében részt vevő gazdasági szereplők megbízhatóságának értékelése szempontjából, tekintettel a megbízhatatlan beszállítók listájára való felvételükre. Ha a Meca ítéletben (C-41/18) foglaltak értelmében a megbízhatóság ilyen értékelését az új közbeszerzési eljárásokról hirdetményt közzétevő ajánlatkérő szervnek kell elvégeznie, nem lenne észszerűtlen megkövetelni, hogy a megszüntetett közbeszerzési szerződést odaítélő ajánlatkérő szerv, azaz az elsőfokú eljárás alperese is végezzen ilyen értékelést.